

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valtuutetut, viranhaltijat ja kokousta seuraavat kuntalaiset

Vuosi sitten valtuuston talousarviokokouksessa käytetyissä puheenvuoroissa toistui sana ”korona” useita kertoja. Yhteinen toive taisi olla, että vuoden päästä korona olisi jo taakse jäänyttä elämää.

Valitettavasti näin ei ole tapahtunut, vaan etätyöt, tehostettu siivous, maskin käyttö, rokotukset, karanteenit, koronatestit ja perutut tapahtumat jatkuvat edelleen. Kaikki edellä mainitut eivät ole pelkästään kielteisiä asioita, mutta ”turnauskestävyys” alkaa hiipua itse kullakin.

Täällä Hartolassa ollaan selvitty toistaiseksi kuitenkin vähällä, mutta Päijät – Hämeessä tilanne ei ole kovinkaan hyvä. Eilisten lukemien perusteella maakunnassa oli kolmanneksi korkein ilmaantuvuus eli ei hyvältä näytä maakunnan ja sen asukkaiden kannalta. Nyt on vielä joulu tulossa, ihmisten kohtaamiset lisääntyvät ja tuloksena voi olla entistä hankalampi tilanne.

Meidän kaikkien pitää tehdä nyt parhaamme tilanteen saamiseksi aisoihin. Turvavälit, maskit ja käsien pesu ovat toimenpiteitä, joita lähes kaikkien on vaivatonta toteuttaa. Toivon todella, että kaikki he, jotka vielä ovat rokottamattomia tilaisivat ajan rokotukseen välittömästi. Rokotus ei estä tautia tulemasta, mutta ehkä varjelee joutumasta sairaalahoitoon tai hautaustoimiston asiakkaaksi ennen aikojaan.

Onneksi vuoden aikana on ollut esillä muitakin asioita kuin vain korona. Nelostien remontti Ruskealan ja Oravakivensalmen välillä etenee ja hyvä niin, sillä viimeisin suurempi liikennehäiriö tiellä tapahtui eilen, kun jäteöljylastissa ollut rekka suistui tieltä. Tiedossani ei ole, miksi onnettomuus tapahtui, mutta jäteöljyn joutuminen maastoon suojaamattomalla pohjavesialueella tai sen läheisyydessä on aina suuri riski sekä Hartolan vesihuollon että ylipäätään ympäristön kannalta.

Kunnan talous kehittyi kuluvan vuoden aikana jokseenkin odotetunlaisena. Alkuperäiseen talousarvioon jouduttiin vuoden aikana lisäämään noin 950 000 euroa menoja. Menoista lähes kaikki liittyivät joko yhtenäiskoulun rakentamiseen tai kiinteisteistöyhtiöihin liittyviin järjestelyihin. Yhtenäiskoulun osalta kannattaa kuitenkin huomata, että rakentamiskulut kohdistuivat vuosiin 2020 ja 2021 eri tavoin kuin rakentamista suunnitellessa arvioitiin.

Vuoden aikana tapahtui kunnan henkilöstössä muutos, kun kunnanjohtaja Merja Olenius irtisanoutui virasta siirtyen uusiin tehtäviin. Kesäkuisissa kuntavaaleissa valittu uusi valtuusto pääsikin lähes ensi töikseen valitsemaan uuden kunnanjohtajan, joksi valittiin yksimielisesti Jarkko Seppälä, joka aloitti tehtävässään parisen viikkoa sitten.

Toinen merkittävä muutos oli yhteistoimintasopimuksen tekeminen Heinolan kanssa rakennustarkastuksen palveluista. Toiminta alkoi toukokuussa, kun tehtävään valittu rakennustarkastaja Pasi Hinkkuri aloitti työnsä. Erilaiset toiminnalliset erot toimintakulttuureissa, erilaiset ICT -järjestelmät ja ehkä muutosvastarintakin jossain määrin hankaloitti toiminnan alkuun pääsyä ja henkilö irtisanoutui koeajan aikana. Tällä hetkellä rakennustarkastus toimii yhteistyösopimuksen mukaisesti ostopalveluna, mutta ihan kitkattomasti palvelu ei ehkä toimi.

Miltä näyttää Hartolassa vuonna 2022?

Kristallipalloa ei ole käytössä eli ensi vuoden tapahtumat ja niiden seuraukset ovat vain enemmän tai vähemmän paikkansa pitäviä arvauksia. Valtuuston päätettävänä oleva talousarvio on vain niukasti ylijäämäinen. Pelivaraa ei juurikaan ole ja taloudellisesti merkittäviä kielteisiä yllätyksiä ei ainakaan menopuolelle kukaan toivo. Tulopuolelle myönteisiä yllätyksiä saa todellakin tulla!

Kunnan asukasmäärä jatkaa laskuaan, vaikka kuntaan muuttaa uusia asukkaita jonkin verran ja lapsiakin syntyy. Kuolleisuus ja poismuutto ovat valitettavasti kuitenkin suurempia kuin edellä mainitut.

Asukasluvun laskiessa kunnan erilaisia toimintoja tekevien henkilöiden määrääkin on syytä vähentää, vaikka työt eivät juurikaan vähene. Ratkaisuksi on usein tarjottu ostopalveluja, mutta kaikissa tapauksissa ostopalvelu ei ole toimiva vaihtoehto.

Osa työtehtävistä on lakisääteisiä ja niillä on tarkat määrääajat ja ne on vain tehtävä muiden töiden kustannuksella. Esimerkkinä mainitsen erilaiset vaalit, joiden hoitaminen vaatii lukuisia määräajoin pidettäviä kokouksia, ennakkoäänestyksen ja varsinaisen vaalin hoitamista, tuloksista tiedottamista jne. Jostain on näihin kaikkiin tehtäviin löydettävä tekijät ja se on usein poissa muiden tehtävien hoidosta.

Kunnan tehtäviin kuuluu varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa-aikatoiminta ja ne on hoidettava ammattitaidolla, mutta ongelmana on usein pätevien henkilöiden puute. Kunnan toimesta hoidetaan myös kunnan kiinteistöjä, puistoja, liikenne- ja liikunta-alueita, vesi- ja viemäriulaitosta, satamaa ja lukuisia muita tehtäviä, joiden tekeminen vaatii tekeviä käsiä ja esimiehiä tai oikeammin esihenkilöitä.

Kaikkia tehtäviä nyt kunnan palveluksessa olevat henkilöt eivät ehdi tai osaa tehdä. Ostopalveluina hankitaan tai yritetään hankkia esimerkiksi rakennusten korjaamiseen liittyviä töitä. Valitettavasti usein käy niin ettei saada yhtään tarjousta ja silloin palvelun ostaminen on mahdotonta. Tilanteessa auttaisi tällöin, jos työ pystyttäisiin tekemään kunnan omana työnä, mutta henkilöstön vähentyessä sekään ei ole mahdollista.

Reilun vuoden päästä 2/3 kunnan menoista ja tuloista ”katoaa”, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuosien väennön jälkeen. Hartolassa muutokset näkyvät ehkä ainakin alkuun vähemmän kuin esimerkiksi naapurissa Sysmässä. Hartola on ulkoistanut sotepalvelunsa jo vuonna 2006 kuntayhtymälle ja kunnan roolina on ollut lähinnä laskunmaksajan tehtävä. Jotain on pystytty asioihin vaikuttamaan, mutta pienen kunnan vaikutusvalta on todella vähäistä. Pelastuslaitoksen osalta vaikutusvaltaa on ollut ehkä hiukan enemmän, mutta kaukana maakunnan keskuskaupungista ääni katoaa usein matkalla.

Hartolassa on pääosalla asukkaista hyvä olla ja elää. Valitettavasti asukkaissa on henkilöitä, joilla ei ole hyvä olla syystä tai toisesta. Hartolalaisia lapsia on kunnan koko huomioiden turhan paljon sijoitettuna kodin ulkopuolelle. Nuorten aikuisten joukossa on henkilöitä, joilla oma elämä ei ole hallinnassa eikä varttuneemmankaan väestön elämäntavat aina hurraahuutoja aiheuta.

Hyvinvointialueen aloittaessa vuoden 2023 alussa kunnalle jää tehtäväksi terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, jota on jo joitakin vuosia harjoitettu kohtuullisin tuloksin. Meille jokaiselle olisi tarpeellista pysähtyä peilin eteen ja kysyä itseltään olenko tehnyt kaiken voitavani oman terveyteni ja hyvinvointini eteen. Omalta kohdaltani totean, että tekemistä olisi aika lailla ja niin on varmaan lähes jokaisen kohdalla, jos ollaan rehellisiä. Pitänee ottaa itseään niskasta kiinni ja parantaa tapansa!

Kiitos teille kaikille, jotka olette tehneet työtä Hartolan kunnan ja kuntalaisten hyväksi omalla tavallanne! Tehdään töitä jatkossa entistä enemmän yhdessä ja uuden strategian laatimisen yhteydessä on mahdollisuus saada yhteinen näkemys siitä, mitä pitää tehdä paremman tulevaisuuden aikaan saamiseksi.

Hartolan Keskustan valtuustoryhmä kannattaa kunnanhallituksen esitystä talousarvioksi vuodelle 2022 ja talous- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2022 – 2024.

Rauhallista Joulua ja antoisaa tulevaa vuotta 2022 teille kaikille!